

PATVIRTINTA

Biudžetinės įstaigos „Paslaugos Neringai“
2020 m. rugsėjo 01 d.
direktoriaus įsakymu Nr. VO-237

BIUDŽETINĖS ĮSTAIGOS „PASLAUGOS NERINGAI“ 2020-2022 METŲ KORUPCIJOS PREVENCIJOS PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Biudžetinės įstaigos „Paslaugos Neringai“ korupcijos prevencijos 2020 – 2022 metų programa (toliau – Programa) parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu (2002 m. gegužės mėn. 28 d. Nr. IX-904), Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija 2015 – 2025 metų programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2015 kovo mėn. 10 d. nutarimu Nr. XII-1537, Neringos savivaldybės tarybos sprendimu T1-54 patvirtinta Neringos savivaldybės korupcijos prevencijos 2020 – 2022 metų programa. Programa skirta korupcijos prevencijai vykdyti.

2. Programos paskirtis – užtikrinti veiksmingą ir kryptingą korupcijos prevencijos ir kontrolės priemonių vykdymą Neringos savivaldybės biudžetinėje įstaigoje „Paslaugos Neringai“.

3. Programoje vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatyme ir kituose teisės aktuose apibrėžtas sąvokas.

II. APLINKOS ANALIZĖ

4. Korupcija – bet koks asmenų, dirbančių valstybės tarnyboje (valstybės politiko, valstybės tarnautojo ir kito jam prilyginto asmens) arba privačiame sektoriuje, elgesys, neatitinkantis jiems suteiktų įgaliojimų teisės aktuose ar įmonių vidaus taisyklėse nustatytų elgesio standartų, siekiant naudoti sau ar kitiems asmenims ir taip pakenkiant valstybės ar atskirų fizinių arba juridinių asmenų interesams.

Korupcija yra pavojingas ir sudėtingas reiškinys, darantis didelę žalą valstybei, visuomenei, žmogaus teisėms. Korupcija susijusi ne tik su sąžiningumo ir etikos, bet ir su ekonomiais klausimais, nes ji kenkia teisėtai ekonomikai, t.y. sąžiningoms prekybos, investicijų ir konkurencijos aplinkybėms ir sąlygoms valstybėje. Dėl korupcijos gali būti pažeistos esminės žmogaus teisės į sveikatos apsaugą, nuosavybę, išsilavinimą ir pan. Korupcija iškreipia rinkos mechanizmus ir sukuria nelygias sąlygas plėtoti verslą, didina kainas. Korupcija mažina įplaukas į biudžetą, kai kyšiais išsisukama nuo mokesčių, baudų, kitų privalomų mokėjimų, prastėja viešųjų paslaugų kokybė.

5. Specialiųjų tyrimų tarnyba (toliau – STT), išanalizavusi tarptautinės nevyriausybinių organizacijų „Transparency International“ (toliau – TI) atliekamo tyrimo „Korupcijos suvokimo indeksas, 2018 m.“ duomenis, pateikė išvadą, kad pasauliniu mastu pastebima, jog nepaisant kai kurių valstybių progreso, daugumai šalių nepavyksta pasiekti reikšmingos pažangos kovoje su korupcija. Nepakankama korupcijos kontrolė valstybėse veda prie demokratijos mažėjimo tendencijų. Tokiu būdu atsiranda užburtas ratas, kuomet korupcija silpnina demokratines institucijas, o silpnos institucijos tampa nepajėgios kovoti su korupcija.

Korupcijos suvokimo indeksas (toliau - KSI) yra vienas iš garsiausių pasaulyje korupcijos suvokimo tyrimų, kuris atskleidžia, kaip pasaulio valstybėms pavyksta kontroliuoti korupciją. Jis parodo, kaip šalyje suvokiama valstybės ar savivaldybių tarnautojų ir politikų korupcija. KSI įverčiai rikiuojasi šimto balų skalėje, kur 100 balų žymi labai skaidrią valstybę, 0 – labai korumpuotą.

Kasmetiniame KSI tyrime Lietuvos pozicija išlieka nepakitusi – kaip ir 2018 metais, šaliai teko 59 balai iš 100 galimų ir 38 vieta 180 šalių sąrašė. TI duomenimis, tarp Europos Sąjungos valstybių Lietuva užima 18 vietą iš 28, pirmoje vietoje ES ir pasaulyje yra Danija su 88 balais, Estija gavo 73 balus ir užėmė 18 vietą (pernai – 71 balų ir 21 vietą), Latvija, kaip ir pernai, gavo 58 balus ir užėmė 41 vietą, Lenkija – 60 balų ir 36 vietą (pernai – taip pat 60 balų ir 36 vietą). Šie rezultatai neramina, nes akivaizdu, kad pagal KSI Lietuva stovi vietoje, o Estija ir Latvija per pastaruosius septynerius metus padarė akivaizdžią pažangą, nes Lietuvos rezultatai nesikeičia jau ketvirtus metus iš eilės – tiek 2017, tiek 2016 ir 2015 metais Lietuva gavo 59 balus.

6. Ekspertų manymu, vienas pagrindinių proveržį stabdančių veiksnių – pilietinės visuomenės neįsitraukimas į viešąjį gyvenimą, pilietinės galios trūkumas. Viešosios valstybės ir savivaldos institucijos turėtų skirti daugiau dėmesio kokybiškam korupcijos prevencijos įgyvendinimui bei stiprinti įstaigų atsparumą korupcijai į sprendimų priėmimo ir veiklos stebėsenos procesus įtraukiant naudos gavėjus – pilietinę visuomenę.

7. 2018 m. gruodžio - 2019 m. sausio mėnesiais Visuomenės nuomonės ir rinkos tyrimų centras „Vilmorus“ atliko tyrimą „Lietuvos korupcijos žemėlapis 2018“ (toliau – Tyrimas), kurį inicijavo Lietuvos Respublikos Specialiųjų tyrimų tarnyba (toliau – STT), vykdanči šią funkciją jau nuo 2001 metų. Šių tyrimų tikslas – įvertinti Lietuvos gyventojų, verslininkų ir valstybės tarnautojų požiūrį į korupciją, jos paplitimą, atskleisti minėtų grupių patirtį šioje srityje, nustatyti Lietuvos visuomenės antikorpucinį potencialą, palyginti korpucinę situaciją Lietuvoje su ankstesnių metų rezultatais.

Atliekamo tyrimo metu atvirame klausime apie labiausiai korumpuotas institucijas gyventojai dažniausiai minėjo sveikatos apsaugos institucijas (50%), Seimą (32%), teismus (27%). institucijos buvo pradėtos minėti rečiau. Įmonių vadovai ir valstybės tarnautojai dažniausiai taip pat minėjo sveikatos apsaugos institucijas (35% ir 43% atitinkamai), be to – Seimą (22% ir 23% atitinkamai) ir savivaldybes (22% ir 29% atitinkamai). Remiantis tyrimo duomenimis, miestų ir rajonų savivaldybės yra laikomos vienos labiausiai korumpuotų institucijų Lietuvoje.

Gyventojų ir įmonių vadovų labiausiai korumpuotais laikomi savivaldybių viešųjų pirkimų skyriai ir komisijos, statybos skyriai ir savivaldybių įmonės. Tarp valstybės tarnautojų labiausiai korumpuotais laikomi savivaldybių įmonės, tarybos, statybos skyriai ir merai.

8. Tai, kad savivaldybės išlieka tarp institucijų, kurios yra vertinamos kaip labiausiai korumpuotos ir per pastaruosius kelerius metus nėra stebima pamatuojamų teigiamų pokyčių, sietina su proaktyvaus viešojo sektoriaus įsitraukimo ir dalyvavimo užtikrinant ir įdiegiant savikontrolės principus savo institucijų viduje stoka. Gyventojų, bendruomenių įtraukimas į savivaldos procesus – būtina sąlyga siekiant Savivaldybės atskaitingumo. Būtina sukurti priemones, kaip gyventojai gali stebėti ir įsitraukti į sprendimų priėmimo procesus. Sukurtas tinkamas atskaitingumo gyventojams mechanizmas prisideda prie Savivaldybės atsparumo korupcijai stiprinimo. Didesnis korupcijos masto mažėjimas bus matyti tik tada, kai visuomenės nepakantumas korupcijai išaugs ir kiekvienas Lietuvos gyventojas jaus atsakomybę netoleruoti korupcijos, gyventi korupcijai atsparioje aplinkoje.

9. Kaip pažymėta Lietuvos Respublikos nacionalinėje kovos su korupcija strategijoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. rugsėjo 4 d. nutarimu Nr. 1059, „*norint įgyvendinti radikalias korupcijos prevencijos priemones, būtina stiprinti teisėsaugos ir kitų valstybės institucijų sistemą, skatinti glaudesnę jų bendradarbiavimą su visuomene ir nevyriausybiniomis organizacijomis, ugdyti visuomenės narių pilietinę sąmonę ir nepakantumą negerovėms. Korupcijos požymiai valstybės tarnyboje, kituose valstybės ir privačiame sektoriuose kenkia demokratijai, ekonomikai ir teisinei sistemai, todėl rengiamos kovos su ja priemonės turi būti nuoseklios, visapusiškos ir ilgalaikės*“. Veiksmingai sumažinti korupciją galima tik tada, jeigu kovos su korupcija priemonės kreipiamos ne į korupcijos padarinius, o į prielaidas. Tai reiškia, kad veiksminga valstybės antikorpucinė veikla turėtų būti skirta ne tik korpucinio pobūdžio teisės pažeidimams

užkardyti, bet ir šalinti bei mažinti sąlygas asmenims, dirbantiems viešajame sektoriuje, turėti naudos, atlikti žalingus veiksmus.

Tam, kad būtų vykdomi kryptingi ir veiksmingi antikorupeciniai veiksmai, valstybės institucijose rengiamos kovos su korupcija programos.

10. 2016 m. vasario 18 d. Savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T1-46 buvo patvirtinta Savivaldybės kovos su korupcija 2016-2019 metų programa (toliau – Programa, į kurią buvo įtraukti NKKP tikslai bei uždaviniai. Programos įgyvendinimo 2019 m. ir 2020 m. pirmo pusmečio laikotarpiu biudžetinėje įstaigoje „Paslaugos Neringai“ nebuvo gauta skundų, pranešimų ir kitos informacijos dėl įstaigos darbuotojų įvykdytų ar vykdomų korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų.

11. Korupcijos pasireiškimo tikimybės (toliau – KPT) nustatymas, kaip korupcijos prevencijos priemonė, yra skirta institucijos rizikingoms veiklos sritims nustatyti ir pastebėti galimus su jomis susijusius korupcijos rizikos veiksnius. 2019 m. biudžetinėje įstaigoje „Paslaugos Neringai“ buvo atliktas KPT vertinimas viešųjų pirkimų srityje. Pateiktose STT KPT išvadose dėl Neringos savivaldybės įstaigų ir įmonių KPT vertinimų pasirinktose srityse, nustatyta minimali korupcijos tikimybė. Galimos korupcijos apraškos yra valdomos, parengtos priemonės galimos korupcijos rizikos mažinimui.

III. PROGRAMOS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

12. Pagrindinis Programos tikslas – užtikrinti veiksmingos antikorupecinių priemonių sistemos veikimą biudžetinėje įstaigoje „Paslaugos Neringai“, siekiant veiklos skaidrumo ir kontrolės.

13. Korupcijos prevencijos programos tikslai:

13.1. Siekti didesnio valdymo efektyvumo, sprendimų ir procedūrų skaidrumo, viešumo ir atskaitingumo visuomenei, didesnio įstaigos atsparumo korupcijai.

Uždaviniai šiam tikslui pasiekti:

13.1.1. gerinti paslaugų teikimo kokybę, užtikrinti informacijos gyventojams prieinamumą, nuolat atnaujinti įstaigos internetinėje svetainėje visuomenei pateikiamą informaciją;

13.1.2. įstaigos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimas korupcijos prevencijos srityje ir atsparumo korupcijai stiprinimas, laipsniškai siekiant nulinės tolerancijos;

13.1.3. užtikrinti reikalavimą, kad įstaigų darbuotojai apie jiems žinomas korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas privalo pranešti Specialiųjų tyrimų tarnybai (STT), vykdydamą.

13.2. Užtikrinti tinkamą interesų konfliktų valdymą ir jų prevenciją.

Uždaviniai šiam tikslui pasiekti:

13.2.1. užtikrinti atsakingų įstaigos darbuotojų (vadovaujančių asmenų ir viešųjų pirkimų procesų dalyvių) savalaikį viešųjų ir privačių interesų deklaravimą ir deklaracijų atnaujinimą;

13.2.2. organizuoti efektyvų privačių ir viešųjų interesų konfliktų valdymą;

13.2.3. užtikrinti nepotizmo apraiškų netoleravimą ir nepotizmo keliamų rizikų valdymą.

13.3. Didinti ir formuoti nepakantumą korupcijai, skatinti įstaigos darbuotojus įsitraukti į antikorupecinę veiklą.

Uždaviniai šiam tikslui pasiekti:

13.3.1. plėtoti antikorupecinį švietimą, skatinti įstaigos darbuotojus prisidėti prie švietėjiškų korupcijos prevencijos priemonių rengimo ir įgyvendinimo, viešinti

galimybes dalyvauti priimant sprendimus, skatinant pilietinį aktyvumą kovoje su korupcija;

13.3.2. užtikrinti pareiškėjų apsaugą, kad būtų galima saugiai pranešti apie korupcijos atvejus ar kitus įstaigoje padarytus ar daromus pažeidimus.

14. Programa įsigalioja nuo jos patvirtinimo ir galioja iki 2022 m. gruodžio 31 d.

15. Programa ir su Programos įgyvendinimu susijusi informacija skelbiama įstaigos interneto svetainėje.

IV. PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS, STEBĖSENA IR ATSKAITOMYBĖ

16. Programos uždaviniams įgyvendinti ir tikslams pasiekti sudaromas priemonių planas (Priedas), kuris nustato įgyvendinimo priemones, jų vykdymo terminus bei vykdytojus.

17. Programa įgyvendinama iš įstaigos ir Savivaldybės biudžeto asignavimų bei kitų finansavimo šaltinių.

18. Programą rengia įstaigos administracija.

19. Programos uždavinių įgyvendinimo rezultatų stebėseną ir vertinimą, Programos įgyvendinimo kontrolę vykdo įstaigos direktoriaus įsakymu paskirtas darbuotojas atsakingas už korupcijos prevenciją bei kontrolę.

20. Darbuotojas atsakingas už korupcijos prevenciją bei kontrolę įstaigoje pasibaigus metams pateikia informaciją įstaigos vadovui apie Programos įgyvendinimo priemonių plano vykdymo eigą, jo veiksmingumą, problemas, susijusias su priemonių vykdymu. Visa informacija, susijusi su Programos įgyvendinimu, skelbiama įstaigos interneto svetainėje.

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

21. Už netinkamą Programos vykdymą, informacijos teikimą, asmenims, kontroliuojantiems, kaip vykdoma Programa, nesilaikant Programoje nustatytų terminų, taikoma drausminė atsakomybė.